

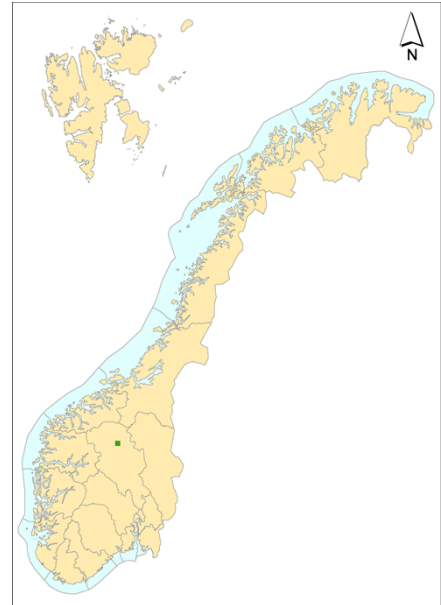
Beslutningsgrunnlag for *Cypha norvegica* Ødegaard & Hanssen, 2018

Bakgrunnsinformasjon

Dette er en bille innen familien kortvinger, med overveiende underjordisk levevis. Arten er kjent fra bare én lokalitet med ugjødset kulturmark i Vågå kommune i Oppland. Lokaliteten ble funnet i 2005.

Arten lever på ugjødset beitemark og er knyttet til NiN-typen semi-naturlig eng (T32). Arten ble påvist svermende rett før solnedgang midt i august. Disse individene var nyklekte, noe som indikerer overvintring og reproduksjon om våren. Slekstens arter er kjent for å ha et kryptisk levevis med underjordisk larvestadium.

Habitatet på den eneste kjente lokaliteten i verden indikerer at artens norske utbredelse er begrenset til gammel kulturmark i nordlige deler av Gudbrandsdalen og andre tilsvarende områder i indre Sør-Norge. Dette er en truet naturtype i Norge.

Antall individer	-
Antall lokaliteter	1
% europeisk bestand	>50%
% verdens bestand	>50%

Status

Arten har status sterkt truet (EN) i Norsk rødliste for arter 2015 (2010: sterkt truet (EN)).

Arten forekommer i Vågå, Oppland

Påvirkningsfaktorer

Artsdatabankens liste over påvirkningsfaktorer er benyttet. Følgende påvirkningsfaktorer er viktige for arten:

	Påvirkningsfaktor	Utdypende beskrivelse	Tidsrom	Omfang	Styrke
Påvirkningsfaktor 1	Opphørt/ redusert slått	Kulturmark med gammel hevd gror igjen	Pågående	Majoriteten av populasjonen påvirkes (50-90%)	Rask reduksjon (> 20% over 10 år eller 3 generasjoner)
Påvirkningsfaktor 2	Opphørt/ redusert beite	Kulturmark med gammel hevd gror igjen	Pågående	Majoriteten av populasjonen påvirkes (50-90%)	Rask reduksjon (> 20% over 10 år eller 3 generasjoner)

Mål og nullalternativ

Målet for arten er å gå ned én rødlistekategori på Norsk rødliste for arter i 2035, noe som tilsvarer sårbar (VU). For å nå målet må følgende delmål oppfylles:

Mål for arten	Populasjonsegenskap	Målsetting per 2035 (hva må til)	Nullalternativ per 2035
Delmål 1	Antall individer i kjent delpopulasjon	Stoppe nedgang på den kjente lokaliteten	Fortsatt rask reduksjon i populasjonsstørrelsen på den kjente lokaliteten
Delmål 2	Antall lokaliteter	Øke antall kjente lokaliteter til flere enn 5	Fortsatt kun 1 kjent lokalitet.

Kunnskapshull

Det finnes svært lite kunnskap om arten.

Prosjekter som vil dekke kunnskapshull om artens utbredelse, og som det vil være nødvendig å gjennomføre for å nå målet for arten, er her formulert som egne tiltak. Disse inngår som komponenter i en tiltakspakke som trolig vil innfri målet.

Tiltak

For å nå delmålene, vil følgende tiltak bidra i positiv retning. Tiltaket er beskrevet, og anslag for nåverdien av tiltakskostnader er angitt for perioden fra tiltakene antas igangsatt (2019) og fram til 2035.

Tiltak	Navn	Beskrivelse	Påvirkningsfaktor	Varighet av tiltak	Nåverdi av tiltakskostnad
Tiltak 1	Skjøtsel på kjent lokalitet	Rydde einer (<i>Juniperus communis</i>) på kultureng som tilhører gården Lye i Vågå, enga grenser mot Fellese	1 og 2	Én gang nå og gjentas etter ca. 10 år	Kr 200 000
Tiltak 2	Metodeutvikling, teste ut ulike metoder for å påvise/overvåke arten	Teste ut ulike metoder for å påvise/overvåke bestanden på kjent lokalitet, f.eks. håving ved solnedgang og/eller ulike felletyper.		Én gang	Kr 50 000
Tiltak 3	Kartlegge utbredelse og forekomst	Søke etter arten på flere kultureng-lokaliteter i Ottadalen, og senere utvide søket til andre dalfører i kontinentale deler av Sør-Norge		Én gang	Kr 150 000
Tiltak 4*	Sikring av kjent lokalitet	I påvente av mer kunnskap til å vurdere nødvendige virkemidler	1 og 2	Én gang	Liten kostnad

*Tiltak 4 vurdert og lagt inn av Miljødirektoratet.

Tiltaksanalyse – tiltakspakker

Blant mulige tiltak som er listet ovenfor, er det identifisert én tiltakspakke. Tiltakspakken består av aktuelle tiltak som til sammen gjør at målet nås med minst 50% sikkerhet.

	Tiltak som inngår i pakken				Sannsynlighet for måloppnåelse	Nåverdi av tiltakskostnad
Tiltakspakke 1	Tiltak 1	Tiltak 2	Tiltak 3	Tiltak 4	85-95%	Kr 400 000 + kostnad ved midlertidig sikring av kjent lokalitet

Samlet vurdering og anbefalte tiltak

Tiltakspakke 1, med en samlet kostnad på 400 000 + kostnad ved midlertidig sikring av kjent lokalitet, anbefales gjennomført. Siden lokaliteten i Vågå er eneste kjente lokalitet for arten i verden, bør den opprettholdes inntil kunnskapen om arten blir forbedret. For å nå hovedmålsettingen, må en imidlertid finne flere lokaliteter for arten. Det anses som meget trolig at *Cypha norvegica* finnes på flere lokaliteter med tilsvarende habitat i nordre deler av Gudbrandsdalen og andre tilsvarende områder i indre Sør-Norge. Behovet for tiltak for å sikre eventuelle andre, nye lokaliteter for arten, kan ikke fastslås på nåværende tidspunkt. Men trolig vil ytterligere tiltak være nødvendig for at arten skal kunne vurderes til rødlistekategorien VU også i tiden etter 2035.

Aktuelle virkemidler

For å utløse tiltakspakken er aktuelle virkemidler beskrevet i tabellen under aktuelle (se hoveddokumentet for beskrivelse av virkemidlene).

Nr	Virkemiddel	Tiltak	Beskrivelse	Bidrag til måloppnåelse
11.9	Privatrettslige virkemidler	1,4	Tinglyst avtale med grunneiere av kjent lokalitet for skjøtsel og for å hindre gjødsling.	Hovedvirkemiddel inntil vi får bedre kunnskap om arten.
11.2.1	Prioritert art med økologisk funksjonsområde	1	En prioritering vil beskytte alle forekomstene av arten, også hittil ukjente forekomster. Det er aktuelt å gi den kjente lokaliteten (15 daa) beskyttelse i form av økologisk funksjonsområde.	Hovedvirkemiddel. Virkemiddelet vil sikre alle individer og voksestedet, og sikre at nødvendige tiltak kan bli gjennomført. Økologisk funksjonsområde bør følge en prioritering fordi det er vanskelig å beskytte denne arten uten å tenke beskyttelse av hele leveområdet.
11.1	Områdevern	1	Aktuelt for dagens kjente lokalitet (15 daa).	Hovedvirkemiddel. Virkemiddelet vil gi en sterk sikring av kjent lokalitet.
11.3	Utvalgt naturtype.	1	UN av naturtypen kulturmarkseng.	UN vurderes som et supplerende virkemiddel utenfor verneområder. Det bidrar i forhold til alle anbefalte tiltak. Virkemiddelet er aktuelt for samtlige forekomster utenfor verneområder.
11.6.1	Nml §21.	1	Myndighetene kan etter nml §21 på andres eiendom iverksette uttak for å beskytte naturlig forekommende arter og økosystemer.	Supplerende virkemiddel. Bestemmelsen gir hjemmel til uttak av trær/kratt som skjøsteltak på annens grunn. Mest aktuelt dersom uttaket har liten økonomisk konsekvens for grunneier.
12.1	Tilskudd til trua arter og naturtyper	1	Tilskuddsordningen kan gi tilskudd til skjøtsel, restaurering og etablering.	Tilskuddsordninger kan benyttes, men antas å ha begrenset relevans.
12.2.2	Ny driftstpost - trua natur.	1,2,3	Midler til innhenting av ny kunnskap, i første rekke til kartlegging.	Ny kunnskap er helt avgjørende for å kunne vurdere behov for videre tiltak og virkemidler.

Samlet vurdering og beskrivelse av virkemiddelpakke

Det er identifisert virkemidler som kan sikre gjennomføring av anbefalt tiltakspakke.

Naturtypen kulturmarkseng er vurdert i prosjekt "Trua natur". En naturtypetilnærming er nyttig men ikke tilstrekkelig for å ta vare på arten *Cypha norvegica*. Virkemidler for å ta vare på naturtypen er ingen garanti for at ikke areal med arten likevel kan bli omdisponert eller få endret kvalitet. For å ta vare på *Cypha norvegica* trengs også tiltak spesielt rettet mot denne arten.

Siden lokaliteten i Vågå er eneste kjente lokalitet for arten i verden, anbefales at den sikres inntil kunnskapen om arten blir forbedret. Mangelen på kunnskap om arten gjør at virkemiddelet prioritert art (Nml §§23 og 24) ikke er vurdert som hensiktsmessig på nåværende tidspunkt. Områdevern vurderes av samme grunn som lite relevant gitt mangelen på kunnskap.

Det anbefales at sikring av den kjente lokaliteten skjer gjennom tinglyst avtale med grunneier. Hvis ny kunnskap tilsier at det er behov for å iverksette tiltak og virkemidler for å nå målsettingen, må en komme tilbake til en slik vurdering.

Det vil være behov for skjøtsel på kjent lokalitet og innhenting av kunnskap. Det anbefales ny budsjettpost på miljøforvaltningens budsjett som kan finansiere dette.

Anbefalt virkemiddelpakke

Nr	Virkemiddel
11.9	Privatrettslige virkemidler for sikring av kjent lokalitet.
12.2.2	Ny budsjettpost. Tiltak til bevaring av trua natur.

Sannsynlighet for måloppnåelse	85-95%
--------------------------------	--------

Kostnader	Kr 400 000 til skjøtsel, kartlegging og metodeutvikling for overvåking + Lave kostnader for midlertidig sikring av kjent lokalitet
-----------	--